

Sygn. akt II Ca 873/13

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 21 listopada 2013 r.

Sąd Okręgowy w Białymstoku II Wydział Cywilny Odwoławczy

w składzie:

Przewodniczący:	SSO Urszula Wynimko (spr.)
Sędziowie:	SSO Grażyna Wołosowicz SSR del. Adam Czech
Protokolant:	st. sekr. sąd. Wiesława Jolanta Zaniewska

po rozpoznaniu w dniu 21 listopada 2013 r. w Białymstoku

na rozprawie

sprawy z powództwa Ł. K.

przeciwko (...) Zakładowi (...) na (...) Spółce Akcyjnej w W.

o zapłatę

na skutek apelacji pozwanego

od wyroku Sądu Rejonowego w Białymstoku

z dnia 6 czerwca 2013 r. sygn. akt XI C 1459/12

- 1. zmienia zaskarżony wyrok w punkcie 1. w ten sposób, że odsetki ustawowe w wysokości 13 % w stosunku rocznym ustala od dnia 6 czerwca 2013 roku,**
- 2. zasądza od powoda na rzecz pozwanego kwotę 90 złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu odwoławczym.**

UZASADNIENIE

Powód Ł. K. wniósł o zasądzenie od pozwanego (...) Zakładu (...) na (...) Spółki akcyjnej w W. kwoty 12 000 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia wydania wyroku do dnia zapłaty oraz zasądzenie od pozwanego kosztów procesu według norm przepisanych.

Pozwany (...) Zakład (...) na (...) Spółka akcyjna w W. uznał powództwo do kwoty 1 129 zł, wnosząc o jego oddalenie ponad tę kwotę oraz zasądzenie od powoda na jego rzecz kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Wyrokiem z dnia 6 czerwca 2013 roku Sąd Rejonowy w Białymstoku zasądził od pozwanego (...) Zakładu (...) na (...) Spółki akcyjnej w W. na rzecz powoda Ł. K. kwotę 1 778 zł z ustawowymi odsetkami w wysokości 13% w stosunku rocznym od dnia 23 lipca 2012 roku do dnia zapłaty (punkt 1 wyroku) oraz oddalił powództwo w pozostałej części (punkt 2 wyroku).

Z poczynionych przez Sąd Rejonowy ustaleń wynikało, że w dniu 30 czerwca 1990 roku K. K. zawarła umowę ubezpieczenia zaopatrzenia dziecka, a jako uposażony wskazany został Ł. K.. Na jej podstawie Państwowy Zakład (...) – poprzednik prawny pozwanego – zobowiązał się po upływie 20 lat od dnia 1 lipca 2010 roku do wypłaty na rzecz powoda świadczenia w wysokości 1 000 000 zł przed denominacją, a ubezpieczona zobowiązała się opłacać przez cały okres ubezpieczenia składkę miesięczną w wysokości 4 400 zł przed denominacją. Zgodnie z umową, przypadająca do wypłaty nominalna suma ubezpieczenia ustalona w polisie miała wzrastać corocznie o wskaźnik ustalony przez ubezpieczyciela. Sąd Rejonowy ustalił, że po upływie okresu ubezpieczenia pozwany zaproponował powodowi wypłatę świadczeń w wysokości 1 129 zł, ale ten nie przyjął zaoferowanego świadczenia twierdząc, że jest ono zbyt niskie domagał się jego waloryzacji. Pozwany nie uwzględnił tego wniosku, co skutkowało wniesieniem przedmiotowego powództwa. Po przeprowadzeniu w sprawie postępowania dowodowego, Sąd I instancji uznał roszczenie powoda za zasadne w części. Powołując następnie przepis art. 358¹ § 3 k.p.c. Sąd uznał, że w okresie pomiędzy zawarciem umowy w 1990 roku, a umówioną chwilą wypłaty doszło do istotnego spadku siły nabywczej pieniądza. Jednocześnie, biorąc pod uwagę charakter zobowiązania z umowy ubezpieczenia, zakres umówionych świadczeń każdej ze stron i rzeczywiste wykonanie zobowiązania przez stronę ubezpieczeniową, zdaniem Sądu, zaistniały uzasadnione podstawy do waloryzacji świadczeń ponad wartość zaproponowaną przez pozwanego. Wobec rozbieżności stanowisk stron co do wysokości należnego powodowi świadczenia, Sąd Rejonowy dopuścił dowód z opinii biegłego z zakresu księgowości I. T.. Biegła określiła wysokość zwaloryzowanej sumy ubezpieczenia w trzech wariantach dla przeciętnych wynagrodzeń w 1989 roku, za II kwartał 1990 roku oraz w roku 1990 w stosunku do średniego wynagrodzenia w dniu zakończenia umowy ubezpieczenia oraz na dzień sporządzenia opinii. Zwaloryzowana suma ubezpieczenia w wysokości na dzień zakończenia umowy według wskaźnika wzrostu średniej płacy w 2010 roku wynosiła w stosunku do przeciętnego wynagrodzenia odpowiednio w 1989 roku – 15 595 zł, za okres II kwartału 1990 roku – 3 556 zł oraz w 1990 roku – 3 132 zł, a przy wskaźniku wzrostu średniej płacy w 2013 roku odpowiednio w 1989 roku 17 955 zł, za okres II kwartału 1990 roku – 4 095 zł oraz w 1990 roku – 3 606 zł. Biegła podała, że w okresie trwania umowy wypłacone składki łącznie w stosunku do ich udziału w średniej płacy w 1990 roku wynosiły 23,1% średniej płacy. W odpowiedzi na zastrzeżenia pozwanego biegła podtrzymała sporządzoną opinię. Ostatecznie, Sąd Rejonowy uznał, że wnioski biegłej były miarodajne dla ustalenia wysokości zwaloryzowanego świadczenia, tym bardziej, że Sąd dysponował dostatecznym materiałem porównawczym dla jej zweryfikowania. Na tej podstawie Sąd I instancji przyjął wysokość zwaloryzowanego świadczenia ustaloną przy zastosowaniu miernika średniego wynagrodzenia na dzień zawarcia umowy, tj. za II kwartał 1990 roku oraz w 2010 roku, która według ustaleń biegłych wynosiła 3 556 zł. W ocenie Sądu, ryzyko istotnej zmiany siły nabywczej pieniądza należało rozłożyć między obie strony, a więc ustaloną kwotę trzeba było obniżyć o połowę określając w ten sposób wysokość należnego powodowi świadczenia na kwotę 1 778 zł. W pozostałym zakresie powództwo podlegało więc oddaleniu.

O odsetkach Sąd orzekł na podstawie art. 481 k.c., rozstrzygając o kosztach postępowania odrębnym orzeczeniem.

Apelację od powyższego wyroku wniósł pozwany, który zaskarżył go w punkcie I, w części zasądzającej odsetki od sumy głównej od daty 23 lipca 2012 roku. Wyrokowi zarzucił naruszenie prawa materialnego, tj. błędną wykładnię niewłaściwe zastosowanie przepisu art. 481 § 1 k.c. w zw. z art. 358¹ § 3 k.c. poprzez uznanie, że pozwany opóźnił się ze spełnieniem swojego świadczenia wobec powoda od dnia 23 lipca 2012 roku, podczas gdy w przypadku waloryzacji świadczenia w trybie art. 358¹ § 3 k.c. opóźnienie takie winno być liczone od dnia wyrokowania, tj. od 6 czerwca 2013 roku.

Wskazując na powyższe, skarżący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda kwoty 1 778 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 6 czerwca 2013

roku do dnia zapłaty i zasądzenie kosztów procesu, w tym zastępstwa procesowego za instancję odwoławczą według norm przepisanych.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja pozwanego jest zasadna.

Na wstępnie zauważyć trzeba, że pozwany skarży wyrok wyłącznie w zakresie orzeczenia Sądu I instancji w przedmiocie odsetek ustawowych od należnego powodowi świadczenia. Wobec tego, zbędnym jest czynienie jakichkolwiek rozważań w przedmiocie ustaleń faktycznych i prawnych dokonanych przez Sąd Rejonowy.

Przechodząc więc do oceny zarzutów apelacji należy uznać ich słuszność. Nie ma racji Sąd I instancji zasądzać je od dnia 23 lipca 2012 roku. Słusznie bowiem skarżący podnosi, że w orzecznictwie ugruntowany jest pogląd, iż odsetki od zwaloryzowanego świadczenia pieniężnego przysługują dopiero od daty wyroku uwzględniającego powództwo. Do chwili wydania wyroku waloryzacyjnego nie można bowiem mówić o tym, żeby dłużnik pozostawał w opóźnieniu ze spełnieniem objętego nim świadczenia, co zgodnie z art. 481 § 1 k.c. stanowi ustawową przyczynę płatności odsetek. Orzeczenie takie ma bowiem charakter prawo kształtujący, a więc z samej jego istoty wynika, że wierzyciel nie może żądać odsetek od świadczenia przed ukształtowaniem jego treści przez Sąd w wyroku, gdyż do tego czasu dłużnik nie mógł popaść w opóźnienie (vide: wyrok Sądu Najwyższego z dnia 30 maja 1995 roku, II CRN 47/95, niepubl., wyrok Sądu Najwyższego z dnia 23 stycznia 1998 roku, II CKU 129/97, Lex 33286), wyrok Sądu Najwyższego z dnia 10 września 1999 roku, III CKN 333/98, Lex 1217901, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 22 lutego 2001 roku, II CKN 404/00, Lex 52633).

Przenosząc powyższe na grunt przedmiotowej sprawy stwierdzić trzeba, że zaskarżony wyrok wymaga korekty w zakwestionowanym przez pozwanego zakresie. Tym bardziej, że z niezrozumiałych przyczyn uszło również uwadze Sądu I instancji, że formułując żądanie pozwu powód domagał się zasądzenia należnej mu kwoty wraz ustawowymi odsetkami od dnia wydania wyroku do dnia zapłaty. Tym samym, zaskarżone orzeczenie zapadło w tym zakresie z naruszeniem przepisu art. 321 § 1 k.p.c., ponieważ niewątpliwie Sąd Rejonowy wyszedł ponad żądanie pozwu.

Wobec powyższego, Sąd Okręgowy na podstawie art. 386 § 1 k.p.c. zmienił zaskarżony wyrok w ten sposób, że bieg terminu odsetek ustawowych od zasądzonej w punkcie 1 od pozwanego kwoty ustalił od dnia 6 czerwca 2013 roku.

O kosztach postępowania odwoławczego Sąd Okręgowy orzekł na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c. w zw. z art. 99 k.p.c. ustalając wysokość należnych pozwanemu kosztów zastępstwa procesowego w oparciu o § 12 ust. 1 pkt 1 w zw. z § 6 pkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz. U. z 2013 r., Nr 490).